

JAKIE MOŻLIWOŚCI DAJĄ NAM MIGRACJE?

Autorka scenariusza: Iwona Kryczka

KRÓTKI OPIS SCENARIUSZA:

Scenariusz porusza tematykę migracji z perspektywy możliwości, jakie stwarza osobom migrującym. Poprzez przykłady osób znanych ze swojej działalności w różnych dziedzinach – literatura, sztuka, film, sport czy podróże – analizować będziemy, jak na migracjach zyskali migrujący i reszta globalnego społeczeństwa. Zastanowimy się, o kim można powiedzieć, że jest globalnym obywatelem.

Komentarz metodyczny

Na lekcji poprzedzającej podziel klasę na grupy 5-osobowe. Pamiętaj, że większa część ich pracy nad zadaniem będzie przebiegała poza lekcją, więc lepiej niech sami dobiorą się w zespoły, ale tak, by nikt nie został wykluczony. Zanim zaczniesz lekcję – zapoznaj się z materiałem pomocniczym nr 4 – to tekst dla nauczycieli i nauczycielek na temat umiejętności kluczowych, które będziemy doskonalić na lekcji.

Czas trwania: 45 minut

Pytanie kluczowe: Co świat zyskuje dzięki migracjom?

Cele lekcji:

- ➔ udoskonalisz swoje umiejętności kluczowe w zakresie efektywnej komunikacji, współpracy w zespole i planowania pracy
- ➔ poznasz różne możliwości, jakie stwarzają migracje oraz dowiesz się o działalności sławnych migrantów.

Kryteria oceny:

- ➔ wskażesz pozytywne skutki migracji na przykładach sławnych osób
- ➔ nakręcisz film, spot reklamowy lub narysujesz komiks we współpracy z koleżankami i kolegami.

Związek z podstawą programową (Geografia, III etap edukacyjny):

Wymagania ogólne: II, IV

Wymagania szczegółowe: 5.2); 9.3), 9.7)

Związek z podstawą programową (Wiedza o społeczeństwie, III etap edukacyjny):

Wymagania ogólne: I, II

Wymagania szczegółowe: 23.1), 23.2), 23.3), 23.5)

Metody: prezentacja, dyskusja, film/spot reklamowy/komiks.

Środki dydaktyczne i materiały: prezentacja ukazująca znanych migrantów z Polski i świata (z różnych środowisk), mapa możliwości, jakie stwarzają migracje, kserokopie kadru filmowego, załączniki.

Formy pracy: zbiorowa, grupowa.

Przebieg zajęć:

Lekcja nr 1 (45 minut)

WPROWADZENIE:

Tutaj możesz wykorzystać **slajdy z prezentacji** nr 1–7.

1. Rozpocznij lekcję od przeczytania listu Eli oraz wypowiedzi Aliny, Basi i Roberta (pierwsza ze względu na długość tekstu – raczej do przeczytania, pozostałe w prezentacji). Możesz je również rozdać skserowane dla grup. Poproś, aby zwrócili uwagę na przyczyny migracji z Polski lub do Polski tych osób. (5 minut)
2. Zapytaj uczniów o przyczynę migracji i możliwości, jakie dała im emigracja z ojczyzny. W przypadku niezrozumienia pojęcia wyjaśnij im krótko czym jest emigracja. (2 minuty)
3. Zapoznaj uczniów z tematem lekcji, pytaniem kluczowym, celami i kryteriami oceny. Zapytaj, jak rozumieją te zapisy. (2 minuty)

PRACA WŁAŚCIWA:

4. Wyświetl slajdy 6–20 z prezentacji, ukazujące różne aspekty migracji – w zależności od jej przyczyny – różne oczekiwania i możliwości. Zwróć uwagę na pozytywne strony migracji. Pamiętaj, żeby nie wchodzić w szczegóły. Prezentacja ma być tylko ilustracją do tematu. Jeśli uważasz, że zabierze zbyt dużo czasu – zrezygnuj z niej, sam opowiedz krótko, jakie są inne wymiary migracji, niż te omówione w pierwszej części lekcji. (12 minut)
5. Omów przebieg dalszej części lekcji – pracę w grupach uczniów, której efektem ma być przygotowanie scenariusza filmu lub spotu reklamowego, czy komiksu – w zależności od możliwości, potencjału grupy (może decyzję o formie pozostawić samym uczniom?). Temat to możliwości, jakie stwarzają migracje. Na wykonanie spotu/filmu/komiksu będą mieli dwa tygodnie (sami ustalcie czas na wykonanie, ale nie może być zbyt krótki lub zbyt odległy, tak, aby można je było wykonać grupowo poza czasem lekcji). W przypadku spotu lub filmu – można nakręcić je telefonem komórkowym, kamerą lub aparatem fotograficznym. Ważny będzie czas nagrania – spot do 1 minuty, film do 5 minut nagrania. Komiks ma zawierać 8 stron A4 – rysunki, w tym – strona tytułowa i ostatnia. (20 minut)

Komentarz metodyczny

Jeśli problemem będzie przygotowanie takiego nagrania – uczniowie mogą „nakręcić” filmik poprzez przygotowanie 10 kadrów z ilustracjami i treścią, które następnie połączą w całość – „zmontują” film/spot. W tej części ważne, aby uczniowie dobrze zrozumieli, na czym polega ich dalsza praca, a raczej współpraca w zespole. Mogą przydzielić sobie role, np. scenarzysty, reżysera, montażysty czy w przypadku komiksu – rysowników. Powiedz im o tym, że w ten sposób kształtować będą umiejętności kluczowe (cel lekcji). Rozdaj grupom karty pracy z instrukcją do pracy grupowej. Od tej pory wykonanie zadania będzie spoczywało na grupach – dobrze, żeby każda z nich wybrała liderkę/lidera.

PODSUMOWANIE:

- Na podsumowanie pierwszej lekcji zapytaj uczniów o wynik pracy grupowej: (4 minuty)
 - Jaka jest zaplanowana treść filmu/spotu/komiksu? – poproś o krótką wypowiedź dotycząca zarysu treści.
 - Czy grupa ma już przygotowany scenariusz? Jakiego są jego elementy?
 - Jak wyglądała współpraca w grupie? Czy układała się poprawnie? Jeśli nie – co przeszkadzało w Waszej pracy? Co można zrobić, żeby lepiej się Wam pracowało?
 - Jakiej pomocy oczekujecie jeszcze od nauczycielki/ nauczyciela?

Zwróć szczególną uwagę, czy w tych scenariuszach nie pojawiły się stereotypy.

Lekcja nr 2 (45 minut)

WPROWADZENIE:

- Powitaj uczniów i uczennice i przypomnij im cele oraz kryteria sukcesu. Podkreśl, co już zostało zrobione, a co jeszcze jest przed nimi. (2 minuty)

PRACA WŁAŚCIWA:

- Poproś, aby zespoły zaprezentowały wyniki swojej pracy. Zwróć uwagę uczniów i uczennic, aby w czasie, gdy oglądają prace swoich kolegów, obserwowali je również pod kątem tego, czy spełniają one główne założenie – przekazują informacje o możliwościach, jakie stworzyła ludziom migracja? Czy nie zawierają stereotypów? Jaki jest czas filmu/spotu? (slajd 22; 15 minut)

PODSUMOWANIE:

- Odpowiedzcie w zeszycie na pytanie kluczowe – 5 do 10 zdań na podstawie obu lekcji (slajdy 23–24; 10 minut): Co świat zyskuje dzięki migracjom? Poproś o odczytanie prac dwie–trzy chętne osoby.
- Teraz będzie czas na rozmowę o przebiegu współpracy i innych umiejętnościach kluczowych (slajd 24; 13 minut):
 - Zapytaj uczniów i uczennice, jak układała im się współpraca przy kręceniu filmu/spotu czy też przygotowaniu komiksu?
 - Jakie trudności wystąpiły w ich zespole i jak udało im się je przezwyciężyć?
 - Które z podanych 5 umiejętności są przydatne w życiu?
 - Dlaczego umiejętność efektywnego komunikowania się wpływa na nasze kontakty z innymi ludźmi i jej brak może uczynić życie trudnym dla otoczenia danej osoby?
- Na koniec domknij ten temat rundką dwóch pytań do wszystkich lub chętnych (slajd 25; 5 minut):
 - ➔ Czego nowego o sobie dowiedziałeś się z tych lekcji?
 - ➔ Jak możemy efekty Waszej pracy upowszechnić na forum szkoły lub większym? (Chodzi o propozycje uczniów umieszczenia ich np. na stronie szkoły czy pokazania miejscowym mediom w celu promocji projektu i pracy młodzieży).

Źródła:

- ➔ Alina B., „Emigracja z Polski”, 18 II 2016 r., źródło prywatne autorki
- ➔ Basia i Robert, „Dlaczego wyjechaliśmy z Polski?”, źródło prywatne autorki
- ➔ „Kompetencje kluczowe w szkole”, zeszyty Programu KREATOR, MEN 1998–1999
- ➔ List Eli B. do koleżanek i kolegów z Polski, źródło prywatne autorki

Załącznik nr 1: Materiał pomocniczy nr 1 – List Eli do koleżanek i kolegów z Polski

Cześć!

Nazywam się Ela. Jestem z Ukrainy. Przyjechałam do Polski 1 IX 2015 r. z moimi rodzicami i psem. Tu poszłam do szkoły, do gimnazjum. Przez pierwsze miesiące było mi ciężko, nie znałam języka, nie miałam koleżanek. Potem już przyzwyczaiłam się i coraz mi łatwiej mówić, czytać, pisać. Przyjechaliście do Polski dlatego, że na Ukrainie nie ma pracy, jest wojna i moja babcia jest Polką. Kiedyś byłam w Polsce, bardzo mi się spodobała!

ELA, 13 LAT

Załącznik nr 2: Materiał pomocniczy nr 2 – Emigracja z Polski

Emigracja z Polski

12 XII 1981 r. 30 minut przed północą grupa uzbrojonych SB-ów wylała drzwi do naszego mieszkania i zabrala męża jak powiedzieli „na białe niedźwiedzie”. Ja w tym czasie byłam w ostatnim miesiącu ciąży. Wtedy nie wiedziałam jeszcze, że to stan wojenny. Mąż był osadzony w więzieniu, internowany. W międzyczasie urodził się nasz synek (7 I), którego mąż zobaczył dopiero będąc internowanym, gdy mąż skończył trzy miesiące. Ja miałam wiele natchodzeń SB, kilka rewizji. Męża poinformowali, że jak nie podpisze tzw. „lojalności dla PRL” to „zgnije” w więzieniu. Oskarżono go również o organizowanie przewrotu, w celu obalenia gen. Jaruzelskiego, w czasie gdy siedział za kratkami. Był wydany za to wyrok w zawieszeniu – 7 lat i dalsze „internowanie”. Dano mu ultimatum emigracja lub dalsze „internowanie”. Wielu ludzi zaczęło unikać znajomości ci ze mną. Rodzina jednak była największym oparciem, rodzice przyjeżdżali co tydzień, a przecież trzeba było mieć przepustki, by podróżować. Telefony długo nie działały. Zaczeliście my rozumieć, że nie ma dla nas przyszłości w obecnej sytuacji. Postanowiliście my emigrować. Wybraliście my Stany Zjednoczone, bo ich konstytucja gwarantuje największe wolności osobiste, bezwzględną wolność słowa, możliwość rozpoczęcia nowego życia bez ograniczeń państwa. Decyzja wyjazdu z Polski nie była łatwa, zostawialiście my całe nasze dotychczasowe życie, najbliższych. Czekała nas wielka niewiadoma, ale byliście my młodzi i chyba nie baliście my się tak bardzo przyszłości. W końcu byliście my razem, w trójkę. Mieliście my tylko ze sobą 2 walizki, najwięcej rzeczy dla synka. Nie mieliście my nic cennego ze sobą, ok 100 dolarów. Jako Polacy na obczyźnie zachowujemy nasze zwyczaje, do tej pory obchodzimy Dzień Imienin. Zaadoptowaliście my oczywiście również amerykańskie zwyczaje, np.: Halloween, Thanksgiving, tzn. święto Dziękczynienia, bierzemy udział w lokalnej Paradzie Bożonarodzeniowej. Stały się one częścią naszej tradycji. Patrząc na nasze życie z perspektywy czasu, w końcu minęło wczoraj 33 lata od dnia osiedlenia się w Ameryce, myślę, że podjęliście my dobrą decyzję. W końcu człowiek ma prawo żyć w pokoju i wolności. Jesteście my dumni z tego, że urodziliście my się Polakami, ale równocześnie dumni naszej drugiej Ojczyzny.”

ALINA, USA

Załącznik nr 3: Materiał pomocniczy nr 3

„Ziemia to mała, jednakże niezwykła planeta. Różnorodność ludzi mieszkających na niej powoduje, że każda podróż, każdy zakątek świata kryje w sobie coś ciekawego. Tym co mnie popchnęło do opuszczenia Polski była ciekawość świata. By poznać to w jaki sposób żyją inni ludzie, jak się uczą, cieszą, jak przeżywają wolne chwile. Poznać aspekty życia w innych częściach tej jakże małej planety.”

ROBERT, MIESZKANIEC KRAJU UNII EUROPEJSKIEJ (DANIA)

Emigracja, aspekty nieekonomiczne

Wybrałam opcję pracy za granicą ze względu na możliwości rozwoju, których w Polsce nie ma dla osób z wykształceniem w kierunkach przyrodniczych. Bardzo zależało mi na doktoracie na zagranicznej uczelni, co tylko otworzyło możliwości kariery. Mówię biegle w dwóch obcych językach. I żyję w spokojnym, wysoko rozwiniętym kraju.

BASIA, MIESZKANIEC KRAJU UNII EUROPEJSKIEJ (DANIA)

Załącznik nr 4: Materiał pomocniczy nr 4

Kompetencje kluczowe w szkole

Przygotowując polską szkołę do reformy z 1999 roku powstał program KREATOR finansowany ze środków PHARE, który miał przybliżyć nauczycielom/nauczycielkom strategię wprowadzania zmian w oświacie, w tym – zmiany roli nauczyciela poprzez odpowiednie wdrażanie kompetencji kluczowych. W roku 2007 Rada Europy przeformowała w/w kompetencje, ale ja w tym scenariuszu powrócę do ich dawnej wersji, bliskiej naszej tematyce lekcji. Dla grupy nauczycieli – edukatorów programu samo uczestnictwo w nim było jak odkrywanie na nowo tego, co odkryte – ale pod kątem innych możliwości pracy z uczniem. Ponieważ w projekcie „Rozmawiamy o uchodźcach” jest dużo o samej rozmowie, postanowiłam napisać scenariusz, który powracałby do idei kompetencji kluczowych w kreatorskim ujęciu. Dlatego pozwolę sobie przypomnieć najważniejsze informacje o tych umiejętnościach, które teraz będą nam potrzebne:

Umiejętności kluczowe:

1. Planowanie, organizowanie i ocenianie własnego uczenia się

Uczenie się jest związane z podejmowaniem różnych wyborów: czego i jak się uczyć, co uznać za najważniejsze, jak odkryć braki i błędy w postępowaniu, jak różnicować ważność uzyskanych informacji. Zdobycie umiejętności planowania, organizowania i oceniania procesu nauczania się daje uczniowi szansę kierowania własnym rozwojem, ale stworzenie warunków do zdobycia tej umiejętności jest zobowiązaniem edukacyjnym szkoły.

2. Skuteczne komunikowanie się w różnych sytuacjach

Nieustannie rośnie różnorodność kontaktów między ludźmi. Coraz częściej musimy komunikować nasze oczekiwania oraz przyjmować informacje zwrotne. Praca, sprawy publiczne kształtują się lepiej, jeżeli potrafimy podzielić się wiedzą z innymi. Człowiek musi umieć w różnych sytuacjach tworzyć i rozumieć teksty w różnych formach przekazu.

3. Efektywne współdziałanie w zespole

Współczesny człowiek wykonuje coraz więcej zadań wspólnie z innymi. Skład zespołów może się zmieniać, ale ogólne zasady współpracy są podobne. Zmieniać się powinny także role, bo podczas pracy w grupie można być przełożonym, partnerem lub podwładnym. Praca w małych grupach w czasie lekcji przygotowuje do spełniania zadań społecznych i zawodowych. Uczenie się przez współpracę jest więc aktywną metodą zdobywania wiedzy i umiejętności, pozwala na pokonywanie trudności i rozwiązywanie problemów.

4. Rozwiązywanie problemów w twórczy sposób

Stajemy wielokrotnie wobec sytuacji nowych i skomplikowanych, które zmuszają do nietypowego postępowania. W nowoczesnym społeczeństwie wzrasta zapotrzebowanie na ludzi myślących i pracujących twórczo. Ważnym zadaniem szkoły staje się wykorzystywanie treści przedmiotowych do kształcenia aktywnej, twórczej postawy wobec trudnych oraz nietypowych problemów poznawczych i organizacyjnych.

5. Sprawne posługiwanie się komputerem i technologią informacyjną.

Komputer staje się narzędziem codziennym. Trudno dziś zdobywać informacje i rozwiązywać wiele problemów bez dostępu do nowych technologii informacyjnych. Umiejętność korzystania z tego narzędzia staje się koniecznością. Łatwy w niedalekiej przyszłości dostęp do komputera postawi nauczyciela i ucznia w nowej sytuacji dydaktycznej. Sprawne posługiwanie się TI (technologią informacyjną) oznacza umiejętność korzystania z sieci komputerowej, oprogramowania”.

Źródło: Praca zbiorowa, „Kompetencje kluczowe w szkole”, MEN 1998

Uwaga: Popatrzcie na rok wydania publikacji. Umiejętność 5 nadal aktualna, choć w tym względzie zmiany zasłuchiłyby największe.

Załącznik nr 5: Karta pracy – Instrukcja dla grupy tworzącej film

ZESPÓŁ FILMOWY

Jesteście grupą filmowców i Waszym zadaniem będzie nakręcenie filmu lub spotu reklamowego dotyczącego tematyki migracji. Macie w nim ukazać możliwości, jakie stwarzają migracje dla różnych osób, zarówno tych, których życie z jakichś powodów jest zagrożone i są zmuszeni do opuszczenia miejsca zamieszkania (migracje polityczne, religijne czy uchodźcy klimatyczni), jak i przebywających poza Ojczyznę z powodów ekonomicznych, czy też dbających o rozwój własnej kariery (artyści).

Film ma trwać nie dłużej niż 5 minut, a spot reklamowy – do 1 minuty. Aby taki film przygotować, musicie jako zespół filmowy przygotować jego scenariusz, czyli zastanowić się nad treścią, dobrać do niej obrazy, być może – muzykę (pamiętajcie, że możecie korzystać z niej w sposób legalny np. ze strony Legalna Kultura), nagrać go na telefonie komórkowym (w miarę możliwości – może to być również kamera, aparat telefoniczny). Elementem pierwszym waszej pracy będzie dyskusja w grupie nad tematem i treścią. Uwagi zapisujcie na kartkach, a w kartkach – kadrach filmowych układajcie gotową treść – rozplanowujcie ją w postaci konkretnych scen z filmu/spotu.

Na nakręcenie filmu będziecie mieli tydzień/dwa tygodnie, po upływie tego czasu zaprezentujecie go na forum klasy. Na dzisiejszej lekcji macie tylko ustalić jego treść, rozplanować kadry i wpisać w nie elementy scenariusza oraz dopasować do nich obrazy.

Dla lepszej współpracy proponujemy podzielić się rolami w grupie, np. scenarzysta, reżyser, operator kamery, lektor, sprawozdawca. Pamiętajcie jednak, że cała grupa odpowiada za dzieło!

POWODZENIA :)

Załącznik nr 6: Karta pracy – Instrukcja dla grupy tworzącej komiks

ZESPÓŁ RYSOWNIKÓW

Jesteście grupą plastyków i Waszym zadaniem będzie przygotowanie komiksu dotyczącego tematyki migracji. Macie w nim ukazać możliwości, jakie stwarzają migracje dla różnych osób, zarówno tych, których życie z jakichś powodów jest zagrożone i są zmuszeni do opuszczenia miejsca zamieszkania (migracje polityczne, religijne czy uchodźcy klimatyczni), jak i przebywających poza Ojczyznę z powodów ekonomicznych, czy też dbających o rozwój własnej kariery (artyści). Komiks ma zawierać 8 stron łącznie z tytułową i ostatnią. Aby taki komiks przygotować, musicie jako zespół przygotować jego scenariusz, czyli zastanowić się nad treścią, dobrać do niej obrazy. Elementem pierwszym waszej pracy będzie dyskusja w grupie nad tematem i treścią. Uwagi zapisujcie na kartkach, spróbujcie również go sobie naszkicować – taki plan komiksu.

Na przygotowanie komiksu będziecie mieli tydzień/dwa tygodnie, po upływie tego czasu zaprezentujecie go na forum klasy. Na dzisiejszej lekcji macie tylko ustalić jego treść, rozplanować karty i wpisać w nie elementy scenariusza oraz dopasować do nich obrazy.

Dla lepszej współpracy proponujemy podzielić się rolami w grupie, np. scenarzysta, rysownicy, sprawozdawca. Pamiętajcie jednak, że cała grupa odpowiada za dzieło!

POWODZENIA :)

Załącznik nr 7: Kadr filmowy

